EDUCATION JOURNAL,
Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

การพัฒนาและผลการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ

Development and Effectiveness of an Online Course for Instructional Management in Thai for Academic Communication

สุทธีรา คำบุญเรือง[1], พนัส เพ็งเลิก[2], สุธาทิพย์ แหงบุญ[3], ทิพย์วรรณ สีสัน[4]
Suttheera Kumboonruang[1], Panas Penglerk[2], Suthathip hangboon[3], Tippawan Seesan[4]
Corresponding Author E-mail: Suttheera168@hotmail.com

Received: 2025-12-08; **Revised:** 2026-03-27; **Accepted:** 2026-03-22

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์บนแพลตฟอร์ม KPRU MOOC ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ และเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ KPRU MOOC ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ โดยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย 2 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะการพัฒนา ระยะนี้ใช้กระบวนการออกแบบการเรียนการสอนตามโมเดล ADDIE ผสมผสานแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-paced Learning) 2) ระยะการนำไปใช้ เป็นการใช้แบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) กลุ่มทดลองที่เรียนผ่านระบบ MOOC นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรจำนวน 2 หมู่เรียน 6714203 และ 6712207 เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า

ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในรายวิชา มีจำนวน 9 หน่วยในระบบ KPRU MOOC แต่ละหน่วยประกอบด้วย วิดีทัศน์ บทเรียนเชิงโต้ตอบ แบบฝึกหัดออนไลน์ ฟอรัมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบทดสอบบทเรียน มีการประเมินตรวจสอบคุณภาพบทเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย เทคโนโลยีการศึกษา และการวัดผล จำนวน 3 คน บทเรียนผ่านเกณฑ์ทุกด้าน ส่วนผลการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น และผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานการเรียนบทเรียนออนไลน์ฯ ได้คะแนนประเมินความพึงพอใจระดับมาก นอกจากนี้ยังมีแนวทางการพัฒนาผู้วิจัยพัฒนาสื่อด้วยการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างสรรค์ให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ, บทเรียนออนไลน์ MOOC, การออกแบบการเรียนการสอน, การเรียนรู้แบบผสมผสาน

[1] อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
[1] Lecturer, Bachelor of Arts Program in Thai Language, Kamphaeng Phet Rajabhat University
[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
[2] Lecturer, Bachelor of Arts Program in Thai Language, Kamphaeng Phet Rajabhat University
[3] อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
[3] Lecturer, Bachelor of Arts Program in Thai Language, Kamphaeng Phet Rajabhat University
[4] อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
[4] Lecturer, Bachelor of Arts Program in Thai Language, Kamphaeng Phet Rajabhat University

Abstract

This study aimed to develop an online course on the KPRU MOOC platform for the course Thai for Academic Communication and to examine the effects of implementing the KPRU MOOC–based online learning on teaching and learning outcomes in the course. A mixed methods research design was employed, consisting of two phases. Phase 1 was the development phase, which applied the ADDIE instructional design model integrated with Active Learning and Self-paced Learning principles. Phase 2 was the implementation phase, which utilized a quasi-experimental research design. The experimental group consisted of students enrolled in two course sections (6714203 and 6712207) at Kamphaeng Phet Rajabhat University who studied through the MOOC system. The research instruments included a learning achievement test and a student satisfaction questionnaire.

The findings revealed that the developed online course consisted of nine instructional units delivered through the KPRU MOOC platform. Each unit included instructional videos, interactive lessons, online exercises, discussion forums, and formative assessments. The course quality was evaluated by three experts in Thai language, educational technology, and educational measurement, and it met all established quality criteria. The implementation results indicated that students' learning achievement improved after participating in the online course. Additionally, student satisfaction with the online learning experience was rated at a high level. For further development, the study suggests incorporating artificial intelligence (AI) tools to enhance instructional media design and increase learner engagement.

Keywords: Thai for Academic Communication, MOOC Platform, Online Learning, Blended Learning, Instructional Design

บทนำ

ในยุคดิจิทัล การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาได้ปรับเปลี่ยนจากรูปแบบการสอนแบบดั้งเดิมไปสู่การบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์และบทเรียนออนไลน์ (Online Learning/e-Learning) จึงได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เนื่องจากสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งความรู้ และทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

MOOC (Massive Open Online Course) หรือการเรียนการสอนระบบเปิดสำหรับมหาชน คือ รูปแบบของการนำเสนอบทเรียนในวิชาต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตโดยให้ผู้เรียนลงทะเบียนและเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ และเว็บแอพพลิเคชั่น โดยเนื้อหาที่นำเสนอใน MOOC นั้นจะเน้นโดยตรงไปที่การสอนสำหรับคนกลุ่มใหญ่ไม่เจาะจงเหมือนการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ต้องวิเคราะห์ผู้เรียนรายคน และ MOOC ก็ไม่ใช่รูปแบบการบรรยายแบบการเรียนรวมที่มีผู้เข้าฟังบรรยายจำนวนมากแต่ไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันเลย แนวทางของ MOOC มีความใกล้เคียงกับ E-Learning ซึ่งแต่เดิมนั้น E-Learning ถูกออกแบบมาเพื่อใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนทางไกล แล้วจึงค่อยปรับสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนหรือสื่อการเรียนรู้ (Learning Media) ให้อยู่ในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ Digital Publishing เช่น PDF, PowerPoint, Social Media Channels ไปจนถึงไฟล์ Videos Streaming หรือ Video Tutorials บน YouTube แต่การทำ E-Learning นั้นยังติดอยู่ในกรอบของสถาบัน หรือผู้สอนทางเดียว จึงเกิดการรวมระบบของการนำรายวิชาต่างๆ จากผู้สอนที่ทรงคุณวุฒิในสถาบันชั้นนำ หรือสถาบันการศึกษาที่ขึ้นชื่อในศาสตร์แขนงเฉพาะต่างๆ มารวมตัวกันเปิดสอนบนออนไลน์โดยผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (มนต์อมร ปรีชารัตน์. 2564)

นอกจากนี้ การพัฒนาการศึกษาของไทยยังสอดคล้องกับนโยบาย "ระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank System)" ซึ่งเป็นกลไกที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากหลายแหล่ง ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย แล้วสะสมผลการเรียนเพื่อนำมาเทียบโอนเป็นหน่วยกิตได้ ระบบนี้จึงส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และกระตุ้นให้

มหาวิทยาลัยพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นมากขึ้น โดยบทเรียนออนไลน์ถือเป็นแนวทางสำคัญที่สนับสนุนการสะสมหน่วยกิตได้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2566)

สำหรับการจัดทำบทเรียนออนไลน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ ซึ่งเป็นวิชาสำคัญในการเสริมสร้างทักษะการใช้ภาษาไทยโดยเน้น การฟัง การพูด การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนทางวิชาการ โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (e-Learning / Online Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลาง เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงความรู้และสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้แนวคิด MOOC (Massive Open Online Course) เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจำนวนมากสามารถเข้าถึงหลักสูตรออนไลน์ได้อย่างเสรี และยังตอบสนองนโยบาย Thailand 4.0 รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งยังใช้แนวคิดระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank System) เป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาไทยที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) โดยผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยกิตจากรายวิชาแล้วนำมาเทียบโอนเป็นหน่วยกิตทางการศึกษาได้ ดังนั้น การนำบทเรียนออนไลน์และแนวคิด MOOC มาใช้กับรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และเชื่อมโยงกับนโยบายการศึกษาไทยในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์บนแพลตฟอร์ม KPRU MOOC ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ
2. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ KPRU MOOC ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ

สมมติฐานในการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการได้ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ระดับดีขึ้นไป
2. นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์รูปแบบ MOOC รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์รูปแบบ MOOC รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรมจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ไว้ ดังนี้

แนวคิดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (e-Learning)

การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (e-Learning) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้เกิดความยืดหยุ่นทั้งด้านเวลาและสถานที่ และเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถและความสนใจของแต่ละบุคคล (Hrastinski. 2019) รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวช่วยลดข้อจำกัดของการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

ในบริบทของการศึกษายุคดิจิทัล การเรียนการสอนแบบออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษา โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากสามารถรองรับผู้เรียนจำนวนมาก และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Bozkurt, et al. 2020) อีกทั้งยังเอื้อต่อการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น (Flexible Learning) และการเรียนรู้ตามจังหวะของตนเอง (Self-paced Learning) ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ เนื้อหาที่มีโครงสร้างชัดเจน การใช้สื่อดิจิทัลที่หลากหลาย เช่น วิดีทัศน์ บทเรียนเชิงโต้ตอบ และแบบฝึกหัดออนไลน์ รวมถึงกิจกรรมการ

เรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และระบบการประเมินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ (learning outcomes) องค์ประกอบเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาและเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

นอกจากนี้ การเรียนการสอนแบบออนไลน์ยังสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และเนื้อหาการเรียนรู้ผ่านเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ เช่น ฟอรัมออนไลน์ การสนทนาแบบเรียลไทม์ และระบบจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมออนไลน์ (Martin, & Bolliger. 2018) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการเรียนรู้แบบเปิดสำหรับมหาชน (MOOC) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในวงกว้าง

จากแนวคิดดังกล่าว การนำการเรียนการสอนแบบออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบทเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะเมื่อผสานกับแพลตฟอร์ม MOOC ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบทเรียน และสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับบทเรียนออนไลน์ (Online Learning)

บทเรียนออนไลน์ (Online Learning) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาบทเรียนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น ระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) หรือแพลตฟอร์ม การเรียนรู้แบบเปิด เช่น MOOC ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถเรียนรู้ตามจังหวะของตนเอง (Hrastinski. 2019)

บทเรียนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพควรมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ เนื้อหาที่มีโครงสร้างชัดเจน สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และระบบการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Clark, & Mayer. 2016) การออกแบบบทเรียนออนไลน์ที่ดีควรคำนึงถึงการนำเสนอเนื้อหาที่เข้าใจง่าย การใช้สื่อมัลติมีเดียอย่างเหมาะสม และการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหา ผู้สอน และผู้เรียนคนอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

นอกจากนี้ การเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์ยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถทบทวนเนื้อหาได้หลายครั้ง ซึ่งมีส่วนช่วยพัฒนาความเข้าใจและการจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น (Martin, & Bolliger. 2018) การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ โดยใช้บทเรียนออนไลน์เป็นสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

บทเรียนออนไลน์เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ทุกที่ทุกเวลา บทเรียนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ เนื้อหาที่มีโครงสร้างชัดเจน สื่อมัลติมีเดียที่หลากหลาย กิจกรรมการเรียนรู้เชิงโต้ตอบ และระบบการประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ บทเรียนออนไลน์ช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนซ้ำได้ตามความต้องการ

จากแนวคิดดังกล่าว บทเรียนออนไลน์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่ต้องการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลาย และการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการจึงเป็นแนวทางที่สามารถช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการเรียนออนไลน์

Active Learning เป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะมีบทบาทในการคิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ แทนการรับความรู้จากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว (Prince, & Felder. 2006) แนวคิดนี้ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ Active Learning สามารถนำมาใช้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายในฟอรัมออนไลน์ การทำแบบฝึกหัดเชิงโต้ตอบ การทำงานกลุ่มผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และการนำเสนอ

ผลงานผ่านสื่อดิจิทัล (Martin, & Bolliger. 2018) กิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา ผู้สอน และผู้เรียนคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมออนไลน์

ดังนั้น การนำแนวคิด Active Learning มาบูรณาการกับบทเรียนออนไลน์ในรูปแบบ MOOC จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น และสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนตามโมเดล ADDIE

โมเดล ADDIE เป็นกรอบแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ (Analysis) การออกแบบ (Design) การพัฒนา (Development) การนำไปใช้ (Implementation) และการประเมินผล (Evaluation) โมเดลนี้ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เนื่องจากช่วยให้การออกแบบการเรียนรู้เป็นระบบ มีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล การนำโมเดล ADDIE มาใช้ในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ ช่วยให้บทเรียนมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า เอกสารทบทวนวรรณกรรมมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกรอบแนวคิดและทิศทางของการวิจัยเรื่องการพัฒนาและผลการใช้บทเรียนออนไลน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยสามารถนำมาใช้ดังนี้

ประการแรก แนวคิดเกี่ยวกับภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการช่วยกำหนดขอบเขตเนื้อหาและทักษะสำคัญที่ควรพัฒนาในบทเรียนออนไลน์ ได้แก่ การใช้ภาษาอย่างเป็นทางการ การเรียบเรียงเนื้อหาอย่างมีเหตุผล และการอ้างอิงแหล่งที่มาอย่างถูกต้อง ซึ่งถูกนำไปใช้เป็นฐานในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมภายในบทเรียน

ประการที่สอง แนวคิดเกี่ยวกับบทเรียนออนไลน์ หรือ e-Learning หรือระบบ MOOC ช่วยกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความยืดหยุ่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้างชัดเจน มีสื่อและกิจกรรมที่หลากหลาย และเอื้อต่อการเรียนรู้ตามจังหวะของผู้เรียน

ประการที่สาม การนำแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนตามโมเดล ADDIE มาใช้ ทำให้กระบวนการพัฒนาบทเรียนเป็นระบบและสามารถตรวจสอบคุณภาพได้ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผล ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา

งานวิจัยนี้สรุปได้ว่า เอกสารทบทวนวรรณกรรมได้ถูกนำมาใช้เป็นฐานความรู้สำคัญในการกำหนดกรอบแนวคิด การออกแบบบทเรียนออนไลน์ การเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาเครื่องมือวิจัย ทำให้งานวิจัยมีความเป็นระบบน่าเชื่อถือ และสามารถนำผลไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับ Massive Open Online Course (MOOC)

Massive Open Online Course (MOOC) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจำนวนมากสามารถเข้าถึงบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ โดยเนื้อหาของรายวิชามักประกอบด้วยวิดีโอการสอน เอกสารประกอบการเรียน แบบฝึกหัดออนไลน์ และระบบประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามจังหวะของตนเอง (self-paced learning) และสามารถทบทวนเนื้อหาได้หลายครั้ง (Hew, & Cheung. 2014)

MOOC ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากสามารถขยายโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Bozkurt, et al. 2020) นอกจากนี้ MOOC ยังช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัลที่เปิดกว้าง โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในวงกว้าง

ในด้านการจัดการเรียนการสอน MOOC ยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) โดยผู้สอนสามารถใช้บทเรียนออนไลน์เป็นสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

ดังนั้น การนำระบบ MOOC มาใช้ในการพัฒนาบทเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการจึงเป็นแนวทางที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาศัยแนวคิดการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในรูปแบบ MOOC (Massive Open Online Course) ตามโมเดล ADDIE โดยเน้นการเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาและการนำไปใช้จริงในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ ซึ่งมีกรอบแนวคิดดังนี้

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable):

ตัวแปรต้นในการวิจัยครั้งนี้ คือ บทเรียนออนไลน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการที่พัฒนาขึ้นตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยใช้โมเดล ADDIE และจัดการเรียนรู้ผ่านระบบ KPRU MOOC ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยจัดกระทำขึ้นเพื่อศึกษาผลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียน

2. กระบวนการ (Process):

ภาพที่ 1 กระบวนการวิจัย

3. ตัวแปรตาม (Dependent Variables):

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา (คะแนนก่อน–หลังเรียน)

3.2 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนออนไลน์รูปแบบ MOOC

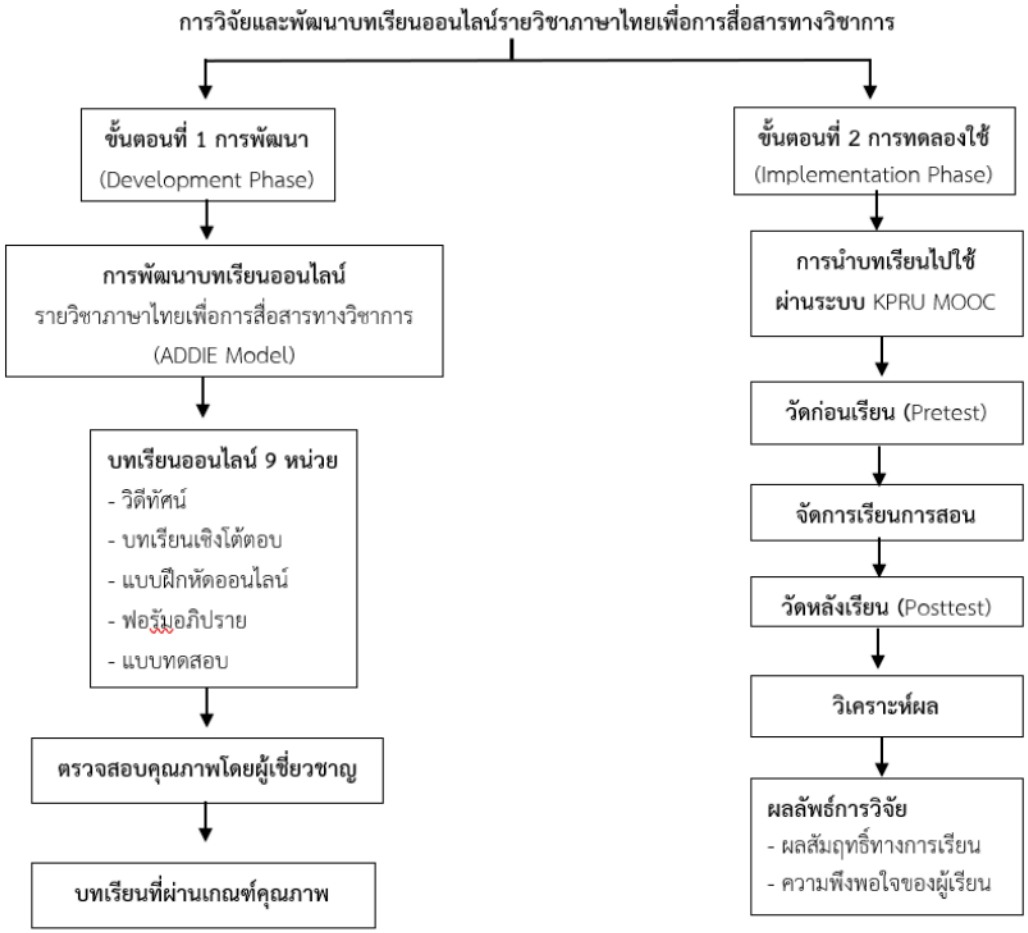

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ISSN: 2630-0761 (Print)/ISSN: 2774-1370 (Online)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (เทคโนโลยีธุรกิจ ดิจิทัล) คณะวิทยาการจัดการ และสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 2 หมู่เรียน คือ 6714203 และ 6712207 ซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. บทเรียนออนไลน์ในรูปแบบ MOOC ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามขั้นตอนการออกแบบเชิงระบบ Systematic Instructional Design) โดยยึดแนวทางโมเดล ADDIE (Analysis, Design, Development, Implementation, Evaluation)

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครอบคลุมเนื้อหาของรายวิชา (ก่อนเรียน–หลังเรียน)

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน เกี่ยวกับการใช้ MOOC ในด้านเนื้อหา กิจกรรม รูปแบบ และการเรียนรู้โดยรวม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนามีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ และศึกษาผลการใช้บทเรียนดังกล่าว โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนา (Development Phase) เป็นขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้กระบวนการออกแบบการเรียนการสอนตามโมเดล ADDIE ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

1) ขั้นวิเคราะห์ (Analysis): ศึกษาหลักสูตร เนื้อหา และความต้องการของผู้เรียนในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ

2) ขั้นออกแบบ (Design): กำหนดโครงสร้างบทเรียนออนไลน์ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม และการประเมินผล

3) ขั้นพัฒนา (Development): จัดทำบทเรียน MOOC โดยใช้สื่อหลากหลาย เช่น วิดีโอ คลิป แบบฝึกหัด

4) ขั้นนำไปใช้ (Implementation): นำ MOOC ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างตลอด 1 ภาคการศึกษา

5) ขั้นประเมินผล (Evaluation): เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ (Implementation and Evaluation Phase) เป็นการศึกษาผลการใช้บทเรียนออนไลน์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest–Posttest Design)

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest)
2. จัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ผ่านระบบ MOOC
3. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest)
4. ให้ผู้เรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพบทเรียน ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพบทเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อพิจารณาระดับคุณภาพของบทเรียนในแต่ละด้าน ได้แก่ ความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ความเหมาะสมของสื่อและกิจกรรม และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เกณฑ์การแปลผลใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดช่วงคะแนนดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง ระดับดีมาก
3.51–4.50 หมายถึง ระดับดี
2.51–3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง
1.51–2.50 หมายถึง ระดับน้อย
1.00–1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

บทเรียนจะถือว่าผ่านเกณฑ์คุณภาพเมื่อมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ระดับ “ดี” (≥ 3.51) ขึ้นไป

2. การวิเคราะห์ผลการทดลองใช้บทเรียน การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) วิเคราะห์ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนก่อนและหลังเรียน

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Dependent Samples t-test) เพื่อทดสอบว่าการใช้บทเรียนออนไลน์ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หากค่า $p < .05$ แสดงว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียน ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยแปลผลตามเกณฑ์มาตราส่วน 5 ระดับเช่นเดียวกับการประเมินคุณภาพบทเรียน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ และเพื่อวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ โดยอาศัยแนวคิดการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในรูปแบบ MOOC (Massive Open Online Course) ตามโมเดล ADDIE โดยเน้นการเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาและการนำไปใช้จริงในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ ผลการวิจัยดังนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) โดยใช้โมเดล ADDIE พบว่า ได้บทเรียนออนไลน์จำนวน 9 หน่วยการเรียนรู้ บนระบบ KPRU MOOC โดยแต่ละหน่วยประกอบด้วย วิดีทัศน์การสอน บทเรียนเชิงโต้ตอบ แบบฝึกหัดออนไลน์ ฟอรัมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบทดสอบประจำหน่าย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสาร ประกอบด้วย ความหมายของการสื่อสาร ความสำคัญของการสื่อสาร วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร กระบวนการสื่อสาร องค์ประกอบของการสื่อสาร และประเภทของการสื่อสาร

หน่วยที่ 2 ทักษะการรู้สารสนเทศ ประกอบด้วย ความหมายของสารสนเทศ ความสำคัญของสารสนเทศ การเลือกทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทของแหล่งสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ การประเมินค่าสารสนเทศ การจัดการเนื้อหา และการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม

หน่วยที่ 3 การคิดเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ ประกอบด้วย ความหมายของการคิด องค์ประกอบของการคิด ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดกับภาษา และการพัฒนาการคิด

หน่วยที่ 4 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการแสดงออกทางวิชาการ ประกอบด้วย ความสำคัญของภาษาไทย ลักษณะภาษาไทย และลักษณะของการใช้ภาษาวิชาการ

หน่วยที่ 5 การรับสารทางวิชาการด้วยการฟัง ประกอบด้วย ความหมายของการฟัง จุดมุ่งหมายของการฟัง หลักการฟังทางวิชาการ และการสังเคราะห์สารจากการฟัง

หน่วยที่ 6 การรับสารทางวิชาการด้วยการอ่าน ประกอบด้วย ความหมายของการอ่าน, ความหมายของสารทางวิชาการ, ประเภทของสารทางวิชาการ และแนวทางการอ่านสารทางวิชาการ ได้แก่ แนวทางการอ่านหนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย บทความวิชาการ/วิจัย

หน่วยที่ 7 การส่งสารทางวิชาการด้วยการพูด ประกอบด้วย ความหมายของการพูดและการพูดทางวิชาการ ลักษณะของการพูดทางวิชาการ รูปแบบของการพูดทางวิชาการ หลักการพูดนำเสนอ วิธีการการพูดนำเสนอทางวิชาการ ขั้นตอนการพูดนำเสนอทางวิชาการ การใช้สื่อประกอบการนำเสนอ และการพัฒนาทักษะการพูด

หน่วยที่ 8 การส่งสารทางวิชาการด้วยการเขียน ประกอบด้วย ความหมายของงานเขียนทางวิชาการ ลักษณะของงานเขียนทางวิชาการ ประเภทของงานเขียนทางวิชาการ ส่วนประกอบของงานเขียนทางวิชาการ และการใช้ภาษาในงานเขียนทางวิชาการ

หน่วยที่ 9 การเขียนสารทางวิชาการ ประกอบด้วย ความหมายของการเขียนรายงานทางวิชาการ ความสำคัญและจุดประสงค์ของการทำรายงานทางวิชาการ การเขียนอ้างอิง APA บรรณานุกรม การเขียนโครงการวิชาการ ส่วนประกอบและขั้นตอนของการเขียนโครงการวิชาการ และลักษณะของโครงการวิชาการที่ดี

ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย เทคโนโลยีการศึกษา และการวัดผล จำนวน 3 คน พบว่า บทเรียนมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ดีมาก” ทั้งด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ความเหมาะสมของกิจกรรม และความเหมาะสมของการประเมินผล ด้านคุณภาพสื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินว่า ด้านรายละเอียดแสดงรายวิชาส่วน Overview และส่วน Course Staff ผ่านเกณฑ์ ด้านรายละเอียดส่วนหน้าหลัก หรือ Home ผ่านเกณฑ์ รายละเอียดส่วนหน้า Course ส่วนประกอบ Section และ Subsection กิจกรรมการเรียนรู้ภายในรายวิชา ผ่านเกณฑ์ และรายละเอียดส่วนสื่อวิดีทัศน์ ผ่านเกณฑ์ จึงสรุปได้ว่าผลการประเมินผ่านเกณฑ์ทุกด้าน ได้ค่า IOC ระหว่าง .80 – 1.00 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียน (Pre-test) เท่ากับ 14.23 (S.D. = 2.11คะแนนเฉลี่ย หลังเรียน (Post-test) เท่ากับ 21.85 (S.D. = 1.94) ผลการวิเคราะห์ด้วย t-test พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขนาดอิทธิพล (Cohen’s d = 1.21) แสดงว่าการใช้ MOOC มีผลต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารทางวิชาการของผู้เรียนในระดับสูง

การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแต่ละบทด้วยบทเรียนออนไลน์ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ พบว่า ผลการทดสอบก่อนเรียนบทที่ 1 – บทที่ 9 ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 3.00 – 5.38 ผลการทดสอบหลังเรียนบทที่ 1 – บทที่ 9 ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 3.78 – 5.62 และผลการทดสอบก่อนเรียนบทที่ 1 – บทที่ 9 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 1.41 – 2.38 ผลการทดสอบหลังเรียนบทที่ 1 – บทที่ 9 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 1.61 – 2.44 ทำให้เห็นว่าผลการทดสอบหลังเรียนของแต่ละบทเรียนมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากผลการทดสอบก่อนเรียน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการทดสอบหลังเรียนมีค่าที่เพิ่มขึ้นจากผลการทดสอบก่อนเรียน ถึงแม้ว่าจะมีผลค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นไม่มากนัก แต่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาที่ดีขึ้นของผู้เรียน

การวิเคราะห์ผลการสอบกลางภาค (คะแนนการทดสอบกลางภาคเรียน คะแนนเต็ม 20 คะแนน) จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$ = 9 ส่วนความแตกต่างโดยเฉลี่ยของคะแนนแต่ละคนจากค่ากึ่งกลางของข้อมูลหรือความแตกต่างของคะแนนแต่ละคนในกลุ่ม ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน **S.D.** = 2.31 ทำให้เห็นว่าผลคะแนนทดสอบกลางภาคเรียนผลเฉลี่ยอยู่ที่ 9 คะแนน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน) ซึ่งคะแนนที่ผู้เรียนทำได้ไม่ถึงครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม ทำให้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบกลางภาคเรียน

การวิเคราะห์ผลการสอบปลายภาค (คะแนนการทดสอบปลายภาคเรียน คะแนนเต็ม 30 คะแนน) จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$ = 15 ส่วนความแตกต่างโดยเฉลี่ยของคะแนนแต่ละคนจากค่ากึ่งกลางของข้อมูลหรือความแตกต่างของคะแนนแต่ละคนในกลุ่ม ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน **S.D.** = 4.64 ทำให้เห็นว่าผลคะแนนทดสอบปลายภาคเรียนผลเฉลี่ยอยู่ที่ 15 คะแนน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน) ซึ่งคะแนนที่ผู้เรียนทำได้เท่ากับครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม ทำให้ผ่านเกณฑ์การทดสอบปลายภาคเรียน

การวิเคราะห์ผลประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานการเรียนบทเรียนออนไลน์ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ ด้านการนำเสนอเนื้อหา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 4.00 – 4.31 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.50- 1.75) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 4.00 - 4.54 และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน S.D. = 0.50 - 1.75) ทำให้เห็นว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้งานการเรียนบทเรียนออนไลน์ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ ด้านการนำเสนอเนื้อหา ในระดับมาก

ด้านองค์ประกอบของบทเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.31 – 4.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.63 – 0.75) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.31 - 4.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.50 - 0.75) ทำให้เห็นว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้งานการเรียนบทเรียนออนไลน์ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ ด้านองค์ประกอบของบทเรียน ในระดับมาก

สรุปได้ว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.57) รายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความชัดเจนของเนื้อหาและกิจกรรมการเรียน ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ ความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ (เวลา/สถานที่) ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.51) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสะดวกในการใช้งานระบบ ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = 0.71) ผู้เรียนมีความพึงพอใจสูงในด้านความสะดวกในการเข้าถึงบทเรียน ความชัดเจนของเนื้อหา และความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านระบบ MOOC ส่งผลดีต่อทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียน

อภิปรายผล

บทเรียนออนไลน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการที่พัฒนาขึ้นบนแพลตฟอร์ม KPRU MOOC ตามกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนตามโมเดล ADDIE มีองค์ประกอบของบทเรียนที่ครบถ้วน ได้แก่ วิดีทัศน์การสอน บทเรียนเชิงโต้ตอบ แบบฝึกหัดออนไลน์ ฟอรัมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบทดสอบภายในบทเรียน ซึ่งผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าการออกแบบบทเรียนออนไลน์อย่างเป็นระบบช่วยให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ได้จริงในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Clark, & Mayer (2016) ที่กล่าวว่าการออกแบบบทเรียนออนไลน์ที่มีโครงสร้างชัดเจนและใช้สื่อมัลติมีเดียอย่างเหมาะสม จะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของการเรียนรู้และทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น

ผลการทดลองใช้บทเรียนออนไลน์พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ MOOC สามารถช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารทางวิชาการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามจังหวะของตนเอง และสามารถทบทวนเนื้อหาได้หลายครั้ง ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบออนไลน์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Hrastinski (2019) ที่อธิบายว่าการเรียนรู้แบบออนไลน์และการเรียนรู้แบบผสมผสานช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นในการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

นอกจากนี้ ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความชัดเจนของเนื้อหา ความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ และความสะดวกในการเข้าถึงบทเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ MOOC สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Martin, & Bolliger (2018) ที่พบว่าการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา ผู้สอน และผู้เรียนคนอื่น ๆ จะช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการเรียนในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ Hew, & Cheung (2014) ที่ศึกษาการใช้ระบบ MOOC ของผู้เรียนและผู้สอน พบว่าการเรียนรู้ผ่าน MOOC ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ในวงกว้าง และสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการของตนเอง ซึ่งช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในรูปแบบ MOOC สำหรับรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางวิชาการ สามารถช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีให้แก่ผู้เรียนได้ โดยเฉพาะเมื่อบทเรียนได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบและมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในครั้งนนี้แบ่งเป็นข้อเสนอแนะการนำไปใช้ และข้อเสนอเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 มหาวิทยาลัยสามารถนำบทเรียนออนไลน์รูปแบบ MOOC ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

1.2 ผู้สอนสามารถใช้บทเรียนออนไลน์เป็นสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ก่อนเข้าเรียนได้

1.3 บทเรียนสามารถนำไปใช้กับรายวิชาการสื่อสารหรือการเขียนเชิงวิชาการอื่นได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้บทเรียนกับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เช่น นักศึกษาต่างสาขา หรือนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของบทเรียนในบริบทที่แตกต่างกัน

2.2 ควรใช้รูปแบบทดลองที่มีกลุ่มควบคุม เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งทางระเบียบวิธีวิจัย และเปรียบเทียบประสิทธิผลระหวางการเรียนแบบดั้งเดิมกับการเรียนผ่าน MOOC อย่างชัดเจน

2.3 ควรศึกษาการใช้ AI ในบทเรียน MOOC

เอกสารอ้างอิง

มนต์อมร ปรีชารัตน์. (2564). **MOOC (Massive Open Online Course).** i-Learning Clinic, สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2568, จาก https://il.mahidol.ac.th/th/i-learning-clinic/lecturer-and-learning-management-articles/mooc-massive-open-online-course/

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). **คู่มือการดำเนินงานระบบธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuwer, R., Egorov, G., Lambert, S. R., ... Paskevicius, M. (2020). A global outlook to the interruption of education due to COVID-19 pandemic. **Asian Journal of Distance Education.** 15(1): 1–126.

Clark, R. C., & Mayer, R. E. (2016). **E-learning and the science of instruction: Proven guidelines for consumers and designers of multimedia learning.** (4th ed.). Hoboken: Wiley.

Hew, K. F., & Cheung, W. S. (2014). Students' and instructors' use of MOOCs: Motivations and challenges. **Educational Research Review.** 12: 45–58. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2014.05.001

Hrastinski, S. (2019). What do we mean by blended learning?. **Tech Trends.** 63(5): 564–569. https://doi.org/10.1007/s11528-019-00375-5.

Martin, F., & Bolliger, D. U. (2018). Engagement matters: Student perceptions on the importance of engagement strategies in the online learning environment. **Online Learning Journal.** 22(1): 205–222. https://doi.org/10.24059/olj.v22i1.1092

Prince, M. J., & Felder, R. M. (2006). Inductive teaching and learning methods: Definitions, comparisons, and research bases. **Journal of Engineering Education.** 95(2): 123–138. https://doi.org/10.1002/j.2168-9830.2006.tb00884.